

Opgave 2 Modernisering van de monarchie

Bij deze opgave hoort tekst 6 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In deze opgave staat de politieke discussie over de modernisering van de monarchie in Nederland centraal. De laatste 15 jaar vindt er met enige regelmaat in de politiek een discussie plaats over de rol van de koning(in) in de Nederlandse democratie.

In augustus 2011 bracht een PvdA-commissie in haar rapport 'Verbindend koningschap in de Republiek' advies uit aan het partijbestuur van de PvdA over modernisering van de monarchie in Nederland (tekst 6).

Een half jaar na het verschijnen van het PvdA-rapport (maart 2012) heeft de Tweede Kamer besloten op voorstel van D66 – door wijziging van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer – om voortaan zelf de informateur(s) en formateur aan te wijzen. Eén voorstel uit het rapport van de PvdA-commissie is daarmee gerealiseerd.

Lees tekst 6.

De PvdA is een sociaaldemocratische partij.

- 1p **10** Leg uit dat in de voorstellen van de PvdA in tekst 6 een uitgangspunt van de sociaaldemocratische ideologie is te herkennen.

Hoewel de PvdA-commissie de rol van de koning(in) sterk wil inperken, is deze commissie geen voorstander van het afschaffen van de monarchie. De PvdA-commissie wijst erop dat acht landen met een monarchie tot de meest stabiele en historisch meest effectieve democratieën in Europa behoren (België, Denemarken, Groot-Brittannië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Spanje en Zweden).

In het verleden is de grondwet zo aangepast, dat de Nederlandse monarchie past binnen de (beginselen van de) democratische rechtsstaat.

- 2p **11** Leg uit hoe in de grondwet de monarchie in overeenstemming is gebracht met de 'democratische rechtsstaat'. Betrek in je antwoord het betreffende beginsel in onze grondwet en een kenmerk van de democratische rechtsstaat.

Volgens Carla van Baalen – directeur van het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis van de Radboud Universiteit Nijmegen en bijzonder hoogleraar parlementaire geschiedenis aan die universiteit – zullen de huidige voorstellen om het staatshoofd geen rol meer te laten spelen bij de formatie niet tot verbeteringen in het formatieproces leiden. (*Bron: Baalen, C. van (2011, 24 september). Exit koningin leidt niet tot verbeteringen in het formatieproces. De Volkskrant.*)

- 4p 12 **a** Wat was de rol van de koningin in de kabinetsformatie? Beschrijf twee stappen in het proces van de kabinetsformatie waarbij de koningin betrokken was.
- b** Leg uit waarom volgens Van Baalen het proces van de kabinetsformatie niet wezenlijk zal veranderen als de koningin daarin geen rol meer speelt. Betrek in je antwoord kenmerken van het Nederlands kiesstelsel.

Opgave 2 Modernisering van de monarchie

tekst 6

PvdA wil rol koning Willem IV sterk inperken

De PvdA wil de politieke ruimte van
aanstaand koning Willem IV sterk
inperken. Om elke schijn van
politieke macht te vermijden, moet hij
5 geen voorzitter zijn van de Raad van
State. De koning krijgt geen enkele
rol in kabinetsformaties. Bij een
kabinets- of ministerscrisis gaat de
premier voortaan niet naar het
10 staatshoofd, maar naar de Tweede
Kamer.
Dit zijn de belangrijkste conclusies
van een partijcommissie, in een
rapport dat vanaf nu de opstelling
15 van de PvdA over de monarchie
bepaalt¹.
(...)

naar: Meijer, R. (2011, 26 augustus). PvdA wil rol koning Willem IV sterk inperken. De Volkskrant.

noot 1 Commissie-Van den Berg, Verbindend koningschap in de Republiek. Advies van de commissie ad hoc 'Actualisatie toekomst Koningshuis' van de Partij van de Arbeid, 24 augustus 2011, Amsterdam.